

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 28. septembra 1935.

Štev. 97.

Predlog pisatelja Finžgarja

Pisatelj Finžgar je objavil v »Slovenec« uvodnik o silnih posledicah, ki morajo nastati zaradi sedanje brezposelnosti in bede ljudi. V tem svojem članku, ki ga naj bi imeli vsi odločujoči vedno pred seboj na mizi, zahteva, da se mora preskrbeti brezposelnim delo. Naj se požgo zasteničene lesene barake in šupe, v katerih žive reveži ob periferiji mest, naj se jim zgrade dostojna mesta, naj se urejajo ceste, regulirajo vode, regulirajo tudi kmečke vasi! Dela je v izobilju! Denar pa naj se dobi na ta način, da plača od 300.000 ljudi, kolikor jih ima službo v Jugoslaviji vsak po 50 par na dan za ta dela in tako se bo na leto zbralo 54 milijonov Din. Ni to nobena utopija. Avstrija je pred kratkim uvedla ta davek, uredila delavska taborišča in tako bi mogli storiti tudi mi. Zasebna karitas ni več kos današnji ljudski bedi in zato je treba storiti nekaj več. Oblast naj zato sklepe tak zakon, za strogo izvajanje pa naj bi skrbeli plemeniti gospodarstveniki, ki naj bi brezplačno tvorili oblastni svet, ki bi določal, kaj naj se dela, kje in kako.

Potrebne besede je spregovoril pisatelj Finžgar in ob pravem času in naša vroča želja je, da bi bili njegovi predlogi v polni meri upoštevani in da ne bi doživeli usode že tako mnogih in tako koristnih predlogov.

Iz brezposelnosti je le en izhod: zaposlitev ljudi. Ta zaposlitev je mogoča in za njo potreben denar je tudi mogoče dobiti, samo če je tu dobra volja. Če bi se pri tem predlogi g. pisatelja kaj spremenili, je končno irelevantno, ker glavno je, da se začne delati, da se že enkrat lotimo dela, ki ga nas čaka povsod v izobilju.

Pa ne samo z obdavčenjem ter prostovoljnimi prispevki, temveč tudi iz čisto materialnih interesov bi se mogel spraviti skupaj potreben denar. Notorično je, da plačujejo najbednejši ljudje relativno najdražja stanovanja. Tako imenovane najemniške vojašnice so znane kot najbolj donosne hiše. Zakaj se ne bi to dejstvo izkoristilo in z raznimi davčnimi in drugimi ugodnostmi privabili bogati zasebniki, da bi že zaradi boljšega obrestovanja podrli vse zasteničene barake in postavili mesto njih zdrava, čeprav še tako skromna stanovanja. Danes je za takšno akcijo čas silno ugoden, ker mnogi ljudje sploh ne vedo, kako bi naložili svoj denar. Poleg tega so danes gradbeni stroški izredno nizki, da je tudi zaradi tega zagotovljena večja rentabilnost. Križ je edino v tem, ker nimajo ljudje več pravega zaupanja niti do z zakonom potrjenih ugodnosti. In dostaviti treba, da to nezaupanje ni tako neupravičeno, ker smo že doživeli, da so bile lastnikom novih hiš priznane ugodnosti nenaadoma preklicane. Zato bi bilo predvsem potrebno, da država rigorozno pazi na to, da vselej do pičice spoštuje svoje obljube in svoje odredbe.

Tudi podjetniki so raje zaposleni ko nezaposleni in marsikateri od njih bi tudi sam gradil in tvegati, če se ne bi bal, da mu kasnejše odredbe oblasti ali pa novi davki prevržejo vso kalkulacijo. In ker je v javnosti to nezaupanje, zato ljudje niti ne mislijo na takšna dela, zato raje drže denar v nogavicah, zato je zastalo vse zasebno investicijsko delo. Pred vsem bi bilo treba pospeševati zasebno podjetnost, pri nas pa se ta ovira na vseh koncih in krajih.

Na vse zadnje je pri nas zaposlitev brezposelnih le vprašanje organizacije. Imamo vsega dovolj, kar potrebuje delavec za vzdrževanje rodbine. Moremo dati delavcu zadostno hrano, imamo dovolj usnja za obutev in tudi že dovolj blaga za obleko, dati mu moremo tudi druge priborljake, da bi ne bila nobena težava vzdrževanje delavskih bataljonov. Imamo poleg tega tudi potrebni gradbeni material za ceste in mo-

stove, za stanovanja in asanacijo vasi, da bi tudi v tem pogledu mogli izvršiti potrebna dela. Vsako tako delo pa bi potem tudi nekaj donášalo, da prav za prav ne bi potrebovali nič drugega kakor samo skromni začetni kapital. Niti posebno dosti dobre volje ni treba, da se zbere ta kapital.

Začeti pa je treba z organizacijo tega dela in tu ni mogoče pogrešati zasebne ini-

ciative. Brez zaupanja je zasebna iniciativa nedosegljiva in zato bi morala biti glavna sila vseh, ki imajo vpliv in moč v javnosti, da skrbno pazijo, kako bi se zopet poživilo staro zaupanje. Treba je v ta namen tudi dosti poguma, da se pretrga z vsemi napakami in vsemi le osebnimi željami. Toda zaposlitev ljudi je tako koristen in vzvišen cilj, da je tega poguma tudi vredna!

Zbornice in obvezna združenja

Harmonično sodelovanje zbornic in združenj ne sme biti moteno

Centralno predstavništvo jugoslovanskega trgovstva je na svoji zadnji seji v Beogradu sprejelo resolucijo, v kateri se izrekla za čim prejšnjo izvedbo volitev, čeprav se nikakor ne strinja in čeprav mora izreči svoje nezadovoljstvo z načeli, po katerih je sestavljena uredba o zborničnih volitvah.

To nezadovoljstvo pa velja v glavni in prvi vrsti določbi, da člani uprave in nadzorstva obveznih združenj ne morejo biti istočasno tudi zbornični svetniki. Utemeljuje pa se ta določba s tem, da bi nastala inkompatibilnosta, ker je zbornica tudi nadzorna oblast nad združenji in bi torej zbornični svetniki razsojali tudi v lastni zadevi.

Samo naravno je, če Centralno predstavništvo temu mnenju ni moglo pritrčiti. Kakor ni nobene inkompatibilnosti, če sede v banovinskem svetu tudi člani občinskih svetov, ki morajo tudi odločati o zadevah svojih občin, tako tudi ni nobene inkompatibilnosti kadar člani uprav združenj odločajo v zadevah, ki se tičejo njih združenj, kot zbornični svetniki. Kajti dejansko odloča o teh zadevah večina zborničnih svetnikov iz drugih združenj in samo njih volja se zgodi. S tem pa je tudi že dano jamstvo, da se ne bo zgodila nobena pristranost in da bodo vsi objektivni interesi varovani. Če pa upoštevamo še to, da je najvišji forum v zbornici njen plenar, v katerem so enakomerno zastopani odseki štirih vrst stanovskih organizacij, potem že celo ne more biti govora o kakšni inkompatibilnosti in je zato ta argument za določbo volilnega reda popolnoma za rep privlečen.

Določba o nezdružljivosti funkcij člana uprave združenja in zborničnega sveta pa je napačna tudi iz cele vrste drugih razlogov. Predvsem mora zaradi tega trpeti harmonično sodelovanje med združenji in zbornicami. To harmonično sodelovanje pa je pogoj za pravilno uveljavljanje interesov gospodarskih stanov v javnem življenju. Združenja so osnovne celice organizacijskega dela gospodarskih stanov, v združenjih se nadalje pokažejo najprej potrebe gospodarskih stanov. Tu se tudi najprej konstatirajo vse napake, ki jih je povzročila ta ali ona uredba. Kar se torej v združenjih ugotovi kot potrebno, to je naloga višjih organizacij, da izvedejo. Ustvarjajoči impulz prejema zbornica od združenj in brez tega impulza bi izgubile kontakt z življenjem in bi polagoma okostenele v birokratizmu. Velika prednost sedanjih

zbornic je baš v tem, da so vedno žive reprezentance gospodarskih stanov in da morejo vedno govoriti v njih imenu.

Pomislimo pa tudi na praktične posledice, ki bi morale nastati, če bi obveljala določba novega volilnega reda. Notorično je, da tudi v gospodarskih krogih manjka ljudi, ki se zanimajo za organizacijsko delo. V dostih združenjih visi vse delo na predsedniku in tajniku in samo ta dva sta v resnici poučena o zahtevah in potrebah članov združenja. Če bi obveljala določba volilnega reda, potem bi se moglo zgoditi, da bi združenje izgubilo edinega člana, ki je v resnici delal ali pa bi dobile zbornice svetnika, ki ne bi imel nobenega kontakta z delom združenja. Nujno bi nastala animoznost med zbornico in združenjem in nad vse potrebno sodelovanje obeh bi bilo preprečeno.

V nekaterih zbornicah tega sodelovanja tudi v resnici ni bilo, to pa baš zaradi tega, ker so se imenovali kot člani zborničnega sveta ljudje, ki niso imeli kontakta z združenji ali bili celo z njimi v nasprotju. Škodljive posledice tega stanja so se pokazale le prejasno in nekatere zbornice zaradi tega niso mogle niti prav delovati. Nikakor pa ne gre, da bi sedaj morale vse zbornice trpeti zaradi te napake, ki se je pojavila samo v nekaterih. Tako ni bilo v ljubljanski zbornici prav nobenega nasprotja med zbornico in združenji, in to zlasti zato, ker so bili zbornični svetniki večinoma tudi predsedniki združenj. Zaradi tega harmoničnega sodelovanja zbornic in združenj se je delo obeh složno izpolnjevalo, da je bilo tudi v vsakem pogledu uspešno.

Še bolj uspešno pa bi bilo to sodelovanje, če se svoje dni ne bi ostalo na pol poti in če se ne bi pozabilo tudi Zveze trgovskih združenj proglasiti kot obvezne pokrajinske centrale vseh združenj. Na ta način bi se tudi uradno priznala ona plodona delitev dela, ki je v Sloveniji tako dobro izvedena, da je namreč Zveza trg. združenj borbena stanovska organizacija trgovcev. Zbornica pa strokovna organizacija, ki ima tudi močno poudarjen uradni značaj.

Zato pa bi tudi bilo edino pravilno, če bi se določba o izmišljeni inkompatibilnosti črtala, zato pa vnesla v obrtni zakon določba, da morajo vsa združenja biti obvezno vključena v svoji pokrajinski zvezi. S tem bi bila organizacija gospodarskih stanov v resnici dovršena.

zavodov, ki so zato pričeli odpovedovati dana posojila. Istočasno je država naložila hišnim lastnikom nova bremena in enako so delale tudi samonprave, tako da je davek na nove hiše povzrnil na 100 in celo na 300 odstotkov, razen tega pa so uvedene še nove takse in pristojbine, kar lastnikom pri padajočih stanarinah onemogoča vsako redno odplačevanje hipotekarnih obveznosti. V nasprotju z zaščito denarnih zavodov kot upnikov so ostali njihovi hipotekarni dolžniki v mestih, popolnoma brez zaščite.

Državna hipotekarna banka je dovolila svojim hipotekarnim dolžnikom v zadnjem času olajšave, zato naj tudi Gradska štedionica prizna mestnim dolžnikom hišnim in zemljiškim posestnikom:

1. pretvoritev kratkoročnih (meničnih) in srednjeročnih hipotekarnih posojil v

dolgoročna s primerno obrestno mero in amortizacijo; 2. podaljšanje odplačilnega roka za hipotekarna posojila iz Fonda zagrebške občine kakor tudi iz lastnih sredstev na najmanj petindvajset let, ker so ti mali lastniki sezidali hiše v dobi največje stanovjske krize ter jim sicer grozi beda in izguba teh hiš. S temi olajšavami pa bi se hkratu ustavilo padanje cen nepremičninam.

Zahvale za udanostne brzojavke z občnega zbora v Ljutomeru

Kakor smo že poročali, sta bili z občnega zbora Zveze trgovskih združenj v Ljutomeru poslani udanostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. ter Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu ter pozdravne brzojavke predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, notranjemu ministru dr. Korošcu, trgovskemu ministru dr. Vrbanicu, ministru dr. Kreku in banu dr. Natlačenju.

Predsednik Zveze Josip J. Kavčič je nato prejel preko ministrstva dvora zahvalo Nj. Vel. kralja Petra II. in Nj. Vis. kneza namestnika Pavla ter zahvali predsednika vlade dr. Stojadinovića in trgovskega ministra dr. Vrbanica.

Gradnja železnice

Št. Janž—Sevnica izlicitirana

V sredo je v Beogradu izlicitiralo na licitaciji gradbeno podjetje Dukić in drug v Ljubljani gradnjo prvega dela nove železnice Št. Janž—Sevnica za 12.400.000 Din. Gradbeno podjetje Dukić in drug je bilo med 13 ponudniki daleko najcenejše in je tudi zmagalo. Prvi del proge, ki meri 8 km, mora biti gotov v 18 mesecih. Med 16. in 21. oktobrom bo politični obhod proge zaradi izvedbe potrebnih razlastitev.

Proga Št. Janž—Sevnica bo torej vendarle v doglednem času gotova.

200 milijonov neplačanih taks

Davčni oddelek finančnega ministrstva je ugotovil, da znaša v vsej državi dolg na neplačanih taksah in pristojbinah okoli 200 milijonov Din. V posebni okrožnici pravi oddelek, da davčne uprave plačevanju taks očitno ne posvečajo posebne pozornosti in da jih ponekod sploh ne pobirajo. Zato nalaga davčnim oddelkom in vsem davčnim upravam, da vodijo posebne sezname o zaostankih na taksah in da jih izterjujejo obenem z drugimi davki. V bodoče bo davčni oddelek kontroliral, kako se plačujejo takse.

Mi bi dostavili le eno prošnjo, da namreč finančno ministrstvo objavi, koliko znašajo zaostanki na taksah pri posameznih finančnih direkcijah, ker bi se potem zopet izkazalo, kako Slovenija v redu izpolnjuje svoje davčne obveznosti.

Objava teh podatkov pa bi bila tudi potrebna zato, da že enkrat dobimo statistiko o plačanih davkih v posameznih banovinah in ne da imamo le statistiko o odmerjenih davkih. Kajti samo ta statistika bi imela služiti kot podlaga za dodelitev državnih dajatev posameznim banovinam.

Kaj je s palačo Bat'e?

Na naše vprašanje, kako se je mogla Bafi dovoliti prezidava njegovega poslovnega lokala v Šelenburgovi ulici, ko je vendar Bafina hiša izven stavbne črte, ne da slavnih gradbenih urad mesta Ljubljane nobenega odgovora niti pojasnila. Lokal se seveda mirno dalje prezidava.

Mislimo pa, da je gradbeni urad dolžan pojasniti vso stvar, ker je menda Ljubljana le interesirana na tem, da se križišče pred pošto že enkrat razširi. Baš sedaj je bila za to zelo ugodna prilika, ki pa se je z dovoljenjem prezidave zamudila.

Zato vprašamo ponovno: iz katerih razlogov je bila dovoljena Bafi prezidava!

Predlogi absolventov kmetijskih šol

Stanovske ali strokovne kmetijske zbornice — Zahteve po višjih cenah na notranjem trgu

Ob proslavi 25letnice kmetijske šole v St. Jurju ob Južni železnici (zakaj se ne skrjaja to neverjetno dolgo ime?) so imeli absolventi kmetijskih šol svoje zborovanje, koncem katerega so sklenili vrsto resolucij o aktualnih gospodarskih in gospodarsko-političnih vprašanjih.

Nas zanimata predvsem dva sklepa, ker sta ta zlasti važna za vse gospodarsko življenje in ker moramo smatrati oba sklepa kot premalo preudarjena.

Prvi sklep se tiče kmetijskih zbornic. Te naj bodo po mnenju absolventov kmetijskih šol kmetko-stanovske in ne kmetijsko-strokovne ustanove. Volilno pravico v to zbornico naj imajo vsi 18 letni kmetovalci, in sicer naj bi vsaka občina volila po enega zastopnika. Za vzdrževanje teh zbornic pa naj bi se pobirala največ 5% doklada na zemljarino.

Ze večkrat smo poudarili, da je v interesu vsega gospodarstva, če tudi kmetje dobe svoje zbornice, ker je drugače skoraj nemogoče, da bi kmetijska proizvodnja kvalitativno tako napredovala, kakor je potrebno, da si pridobi odjem ra tujih trgov. Pri nas pa bi imele kmetijske zbornice še to veliko nalogo, da bi tudi racionalno razdelile kmetijsko proizvodnjo, da ne bi imeli stalno viškov agrarnih proizvodov, ki jih ne moremo niti izvažati niti potrošiti doma, dočim moramo še vedno mnogo proizvodov uvažati. Tipiziranje proizvodov, njih pravilno pakiranje, sortiranje itd. bi bile nadaljnje naloge kmetijske zbornice. Podobne naloge pa bi čakale kmetijsko zbornico tudi pri vseh drugih panogah kmetijskega dela. Iz vsega tega pa jasno sledi, da bi morale biti kmetijske zbornice predvsem strokovne zbornice, ne pa stanovske, katerih glavni cilj bi bilo uveljavljanje kmetijskega življa v javnem življenju. Kot edini član je kmetijski v tem srečnem položaju, da sploh ne potrebuje svoje posebne stanovske zbornice, ker je njegova številčna premoč nad drugimi stanovci tako velika, da so programi vseh strank zastavljeni v kmetijskem duhu in da so tudi vse naše največje stranke izrazito kmetijskega značaja. Kmetijska gesla igrajo zato tudi ob volitvah prvo in odločilno vlogo.

Gospodarsko stanje kmeta je danes težavno, ne ker bi bila njegova politična moč premajhna, temveč ker je vsa naša agrarna

proizvodnja strokovno zaostala. To se je jasno pokazalo pri kmetijski zaščiti, ki je bila izdana čisto enostransko in na škodo drugih stanov v korist kmetijskega dolžnika, ki mu pa kljub temu ni dosti pomagala, ker pač zaradi nje niso bile popravljene cene kmetijskih pridelkov, kjer je jedro vsega vprašanja. Zato potrebuje kmetovalec strokovne zbornice in ne stanovskih, ker je treba dvigniti kvaliteto proizvodnje, ne pa politične moči kmeta. Sicer pa moramo mimogrede tudi pripomniti, da je organizacija zbornic, kakor si jih zamišljajo absolventi kmetijskih šol, čisto nemogoča. Plenumi s približno 370 člani so le izjemoma in le deloma sposobni za delo.

Druga zahteva absolventov kmetijskih šol se tiče cen kmetijskih pridelkov in rezultira direktno iz prve. Absolventi pravijo, da bi bilo treba z zakonom povišati in določiti cene vsem kmetijskim pridelkom na notranjem trgu. Ta zahteva je docela zgrešena in danes bolj ko kdajkoli preje. V agrarnih deželah se more doseči višja cena kmetijskih pridelkov le z izvozom. Na domačem trgu, kjer je preobilica blaga, so višje cene izključene, ker bo imel kmetovalec vedno preveč blaga in ga bo moral prodajati tudi za vsako ceno, samo da pride do denarja. Če pa more kmetovalec svoje blago dobro prodati v tujino, potem bo naravno narasla tudi cena na domačem trgu, ker kmet ne bo v tej stiski, da mora prodati za vsak denar. Cene agrarnih proizvodov, a tudi živine in lesa je mogoče dvigniti le z izvozom. Zato pa je tudi izvoz glavna naloga vseh, ki hočejo, da pride kmetovalec do blagostanja in zato so potrebne strokovne kmetijske zbornice. Z izvozom pa ne bo prišel do denarja le kmet, temveč po stari izkušnji, da imajo vsi stanovi denar, kadar ga ima kmet, tudi ti. Zato pa je kmetijsko-strokovna zbornica v interesu vseh in zato mora do nje priti.

Ze celo pa je nemogoče dekretirati danes višjih cen na domačem trgu, ko padajo delavske mezdre neprestano že nekaj let in ko so tudi uradniki že doživeli pet redukcij plač.

Interesu kmetijskega napredka in razvoja našega gospodarstva bi zato bilo, če absolventi kmetijskih šol svoje stališče revidirajo.

Pokojninsko zavarovanje rudarjev v težki krizi

Poslovno poročilo Bratovske skladnice za l. 1934 dokazuje, da je vse pokojninsko zavarovanje rudarjev na tem, da popolnoma preneha, če se ne priskoči na pomoč tej prepotrebni ustanovi.

Po kapitalnem kritju bi morala imeti Bratovska skladnica 300 milijonov Din, ima ga pa le še 15,2 milijona, a še ta kapital se stalno niža, ker ima skladnica vsak mesec večji deficit. V osmih letih je padlo število članstva od 16.721 na 9.746, dočim se je število vpokojencev zvišalo za par tisoč.

Da bo pokojninsko zavarovanje rudarjev zagotovljeno, predlaga Bratovska skladnica naslednje ukrepe, ki jih solidarno z njo zahteva vsa slovenska javnost:

1. Država naj v večji meri nabavlja premog v Dravski banovini, da se poveča zaposlitev rudarjev.

2. Isti prispevek, kakor se pobira za pokojninski sklad od premoga iz Dravske banovine, naj se pobira tudi od tujega premoga in od onega, ki se proizvaja v drugih banovinah. Iz teh prispevkov naj se ustanovi skupen sklad, iz katerega naj se podpirajo bratovske skladnice.

3. Bratovska skladnica v Ljubljani naj dobiva primerno državno in banovinsko subvencijo. Vlada naj poskusi, da se ti predlogi tudi izvedejo.

Napisi na lokalih

Silno slab vtis napravi, kadar se blesti nad moderno urejeno trgovino napis s slovnično napako. Žal se vidijo takšne napake le prepogosto. V zadnjem času pa se je udomačila tudi ta napaka, da je najprej napisano rodbinsko in šele potem krstno ime lastnika. To ni slovensko! Pravilno se piše najprej krstno in potem rodbinsko ime. Če pišejo birokrati zaradi svojih registrov najprej rodbinsko in potem šele krstno ime, je to njih zadeva, toda trgovci in obrtniki niso birokrati. Zato Janez Kranjec in ne Kranjec Janez!

Da se ne bi ponavljale te napake pri napisih, bi bilo dobro, da bi se izdala uredba, po kateri bi bili črkoslikarji odgovorni za slovnično pravilne napise. Ljubljana, kot prestolnica Slovenije pač ne bi smela trpeti slovnično napačnih napisov. Brez vsega sitnarenja in brez posebnih stroškov za pripravo je mogoče to zadevico urediti, kakor treba. To se naj tudi zgodi.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju trgovca Alfreda Matzeleja v Gmajni, pošta Krka pri Stični. Konkurni sodnik dr. Močnik, upravniki mase dr. Pehani. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Višnji gori dne 12. oktobra ob 11. Oglasitveni rok do 28. oktobra. Ugotovitveni narok dne 11. novembra ob 11. uri.

Ponudbe in povpraševanja

Švicarska tvornica išče zastopnika. Švicarska tvornica, ki proizvaja pletiva iz slame za izdelovanje klobukov in slamnikov, išče sposobnega zastopnika za zahodne kraje Kr Jugoslavije s sedežem po možnosti v Zagrebu ali Ljubljani. Interesenti naj se z navedbo referenc obrnejo na švicarski konzulat v Zagrebu, Draškovičeva ulica 30.

Povpraševanje po fižolu in suhi povrtini v Grčiji. Grška tvrdka bi želela prevzeti zastopstvo za razpečevanje fižola in druge povrtine jugoslovanskega izvora v Grčiji. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Stjepan Gamulin, pok. kap. Ante, ovl. trgovački posrednik, Jelsa-Dalmacija — od katerega bodo dobili potrebna navodila.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 28. septembra objavlja med drugim: Uredbo o krajevni pristojnosti sreskih šeriatskih sodišč — Odločbo o ustanovitvi šole za telesno vzgojo ter uredbo o tej šoli — Uredbi o osebni in rodbinski dokladi državnih uslužbencev ter upokojencev — Odločbo o poslovanju mestnega sveta Ljubljanskega in občinskih odborov mestu priključeni občin do postavitve novega mestnega sveta, odnosno do volitev novih občinskih odborov — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Politične vesti

Predsednik vlade dr. Stojadinović je izjavil nekemu francoskemu novinarju: »Nobene nobenih policijskih volitev več, temveč hočemo, da se vrnemo mirno k režimu svobode.«

Narodni poslanci iz Dravske banovine bodo ustanovili svoj klub, ki bo štel od 15 do 18 poslancev.

Rekonstrukcija rumunske vlade je izvedel Tatarescu. Med drugim je bil imenovan za trgovskega ministra dr. Costinescu.

Grška vlada je pridržala pod zastavo letnik 1934., ki bi moral biti le dni odpuščen.

Na četrtkovi seji Sveta Društva narodov je bil sprejet predlog predsednika sveta ekvadorskega delegata Guynaza, da se izvoli odbor trinajstoročice, ki naj sestavi poročilo za skupščino Društva narodov, med tem pa se naj nadaljujejo prizadevanja za mirno rešitev italijansko-abesinskega sporu. Seje Sveta se med tem časom prekinjejo.

Italijanski predlog, da se v Stresi zopet skliče konferenca treh velesil, so Angleži odklonili, ker da je rešitev abesinske zadeve samo zadeva Društva narodov. Na seji Sveta je Eden podrobno razložil stališče Angleji in predlagal, da se pripravi postopanje po točki 4. čl. 15. pakta o Društvu narodov ter je bil ta predlog tudi sprejet.

Da bi se preprečila vojna med Italijo in Abesinijo, ne veruje nihče več v Zenevi in zato Društvo narodov ne bo ukrenilo nič, dokler se ne prično sovražnosti. Ker Društvo narodov vojne ne more preprečiti, bo skušalo vsaj zadržati Italijo kot svojo članico.

Italijani so izkreali svoje čete tudi v Jemenu na arabski obali, a so se morali umakniti, ko je nastopila angleška mornarica.

Mussolini je izjavil dopisniku francoskega lista, da je vse dobro preudaril in da bo Italija šla za svojim ciljem. 200.000 italijanskih vojakov v Afriki ni mogoče zadržati, da ne bi pokazali svoje hrabrosti.

Angleški listi so zopet začeli ostro pisati proti italijanskemu stališču. »Times« piše, da je Mussolinija premotilo njegovo stališče, da se Italija mora pripraviti na vojno uspeh v tujini. List podrobno analizira italijansko stališče ter pravi, da je to stališče nevarno.

Italijanski listi pa pišejo, da nastopa Italija proti Abesiniji, ker je to čisto barbarška država, ki pa je oborožena do zob. V sedanjem primeru da gre za čisto lokalno kolonialno zadevo, ki se ne bo prenesla v Evropo. Italija ne zahteva od Evrope nič drugega, kakor da razume potrebe velikega naroda, ki je tako veliko dal evropski kulturi.

Med tem odhajajo v Afriko novi transporti italijanskega vojaštva in vojnega materiala. Samo v zadnjih 24 urah je odšlo v Afriko 8000 italijanskih vojakov.

O verjetnih izpremembah v italijanski vladi se mnogo govori v ženevskih diplomatskih krogih. V zvezi s tem se imenuje tudi neka zelo visoka italijanska osebnost. Eden je sporočil Lavalu, da je pripravljena Velika Britanija, da sklene s Francijo celo vrsto konvencij in pogodb, da se prepreči vojna v Evropi, če bo Francija podpirala Veliko Britanijo v njenem sedanjem sporu z Italijo z vso odločnostjo.

Mandat nad Palestino se mora podeliti Poljski, ker je na Poljskem 3 in pol milijona Židov in ima zato Poljska največjo pravico, da dobi mandat nad Palestino. Tako vedno bolj odločno pišejo v zadnjem času poljski listi. Po vsej verjetnosti pa ti časopisni zahtevki ne bodo imeli uspeha.

Madjarski ministrski predsednik Gembeš je odpotoval v Berlin, kjer se bo sestel s Hitlerjem in drugimi nemškimi vodilnimi državniki. Kakor se poroča, bo skušal na italijansko željo posredovati med Nemčijo in Italijo. Govori pa se tudi, da bo skušal doseči skupnost znanje političnih pogledov med Nemčijo, Poljsko in Madjarsko.

General Göring je povabil na svoj lov veliko število poljskih politikov in vojaških odličnikov, ki so se tudi povabili v velikem številu odzvali. V političnih krogih spravljajo ta politični lov v zvezo z nemško-poljskimi pripravami proti Litvi.

Laval je opozoril litovskega zunanjega ministra, da bodo signatarne velesile nastopile proti Litvi z ostrimi odredbami, če ta ne bi spoštovala klajpedškega statuta.

V Kitajskem Turkestanu je bila izklicana sovjetska kitajska republika. Glavno mesto nove sovjetske republike, ki se bo priključila sovjetski uniji, je mesto Urumči. Predsednik republike je bivši kitajski general Sem Si Čaj.

Jz trgovinskega registra

Vpisala se je tvrdka:

Ivan Urbas, trgovina z vinom in žganjem na debelo in drobno v Ivanjem selu. Vpisale so se te izpremembe in dodatki:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Vpiše se odločba trgovinskega ministrstva, da je dovoljen banki odlog plačil za 6 let, izvedba valorizacije nepremičnin, znižanje obrestne mere za stare vloge, emisija prioritete glavne v višini 20.000.000 Din ter finančne olajšave v smislu uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov.

Splošna trgovska družba z o. z. v Ljubljani. Izpremenila se je 5. točka osnovne družbene pogodbe. Če ima družba enega poslovođa, zastopa ta družbo pravnojavno sam, če ima družba dva ali več poslovođij, zastopata dva poslovođja družbo kolektivno. Izbrise se poslovođja Gustav Puc, vpišela pa se nova poslovođja Natalija Mesnjajev in Josip June, oba iz Ljubljane.

Dragotin Hribar, I. kranjska mehan. avtomatična tvornica pletenin in tkanin v Ljubljani. Odslej Ljubljana, Zaloška c. 14. Imetnik firme: Javna trgovska družba. Družabniki so: Evgenija Hribar, posestnica in industrialka v Ljubljani, Boris Hribar, zasebnik v Ljubljani, in Peter Hribar, zasebnik v Ljubljani. Družbo zastopa Evgenija Hribar.

»Dolop, dolenska opekarniška družba« V. Sedaj, Prečna. Izbrise se komanditist Anton Košir. Njegovo vlogo prevzameta družabnik Viljem Sedaj iz Novega mesta in komanditist tvrdka »Novobor«, splošna industrijska d. d. v Ljubljani, vsak polovico, t. j. po Din 5000.

Strojilna lesna in kemična industrija, d. d. Polzela. Zaradi poteka funkcijske dobe se izbrišejo člani uprave dr. Viktor Murnik, Alojzij Lilleg in inž. Josip Boncelj.

Izbrisala se je tvrdka:

Anton Verbič, imetnica Julka Verbič, trgovka v Sevnici — zbog prestanka.

Statistika konkurzov in prisilnih poravnav

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 1. do 31. avgusta 1935 naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo preteklega leta):

1. Otvorjeni konkurzi:

v Dravski banovini 5 (1), Savski 4 (—), Vrbaski — (—), Primorski 1 (2), Drinski — (1), Zetski — (1), Dunavski 1 (2), Moravski — (1), Vardarski 1 (—), Beograd, Zemun, Pančevo — (2).

2. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza:

v Dravski banovini 4 (4), Savski 1 (3), Vrbaski 1 (2), Primorski — (1), Drinski 1 (1), Zetski — (—), Dunavski 1 (4), Moravski — (—), Vardarski — (2), Beograd, Zemun, Pančevo — (6).

3. Končana konkurzna postopanja:

v Dravski banovini 1 (5), Savski — (2), Vrbaski — (—), Primorski — (—), Drinski — (4), Zetski — (1), Dunavski 1 (2), Moravski 1 (2), Vardarski — (4), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (2).

4. Potrjene prisilne poravnave:

v Dravski banovini 2 (8), Savski 2 (1), Vrbaski — (—), Primorski — (—), Drinski — (—), Zetski — (—), Dunavski — (2), Moravski — (—), Vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (—).

Že v 24 urah harva, plesira in komično snati obleke, klobuke itd. Skrebi

in svetlosti srajce, ovratnike in manjete. Pere, suši, munga in lika domače perle

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

SLOVENIA-TRANSPORT

LJUBLJANA - TELEFON 27-18

PREVOZI

vsake vrste blaga — krajevni, medkrajevni prevozi — zbiranje robe — preselitve s poštvenimi vozovi v tu- in inozemstvo. — Informacije brezplačno.

Denarstvo

Potrebni vrednostnih papirjev, ki so last tujcev

Narodna banka poziva vse denarne zavode, podjetja, posamezne tvrdke in zasebnike, da ji najkasneje do 15. oktobra javijo vse zaloge vrednostnih papirjev (t. j. vse državne vrednostne papirje, delnice, obveznice in podobno), ki so last tujcev, to je oseb ali tvejk, ki imajo svoje bivališče v tujini brez ozira na njih državljanstvo.

V prijavi se morajo navesti ti podatki:

1. država tujega lastnika vrednostnih papirjev,
2. vrsta vrednostnih papirjev,
3. nominalni znesek,
4. za katero leto je bil izplačan zadnji kupon,

5. datum, od kdaj so ti papirji v zalogi,
6. način, kako je nastala ta tuja terjatev.

Opozarjajo se vsi, ki imajo v zalogi vrednostne papirje tujcev, da Narodni banki do naznanenega dne gotovo pošljejo zahtevane prijave, ker bo Narodna banka pri reševanju prošelj za transfer dividend ali obresti sklepala samo na podlagi vloženih prijavi.

Stanje Državne hipotekarne banke

V »Službenih novinah« je bilo objavljeno stanje Drž. hip. banke z dne 31. avgusta. V primeri z 31. julijem izkazuje (vse v milijonih Din) te izjembe:

Gotovina in blagajniški zapisi N. B. so se znižali od 700,3 na 406,1; hipotekarna posojila so se znižala od 2.135 na 2.126, komunalna pa se dvignila od 637 na 649,2, vodnim zadržavam so padla od 83,3 na 81,4, menično hipotekarna so narasla od 102,4 na 105,1, lombardna od 59,1 na 70,6, druge aktivne postavke so ostale v precejšnji meri enake, le tekoči račun finančnega ministrstva se je zelo povečal, namreč od 437,5 na 707,6, kar je tudi vzrok, da je tako zelo padla gotovina banke.

Na pasivni strani so te izjembe (število v oklepajih za julij): samostojni fond 308,1 (292,3), fond javnih ustanov 1399 (1.396), hranilne vloge 1.140,6 (1.143,4), vloge po tek. rač. 256 (290), založnice in obveznice 800 (800), amortizacijski fond 35,9 (34,8), predjmi pri tujih bankah 131,8 (isto), tekoči račun fin. ministrstva 138,7 (141,8), razni tek. računi 450 (455) in razna pasiva 288 (282).

Splitski gospodarski krogi protestirajo proti otvoritvi podružnice Poštne hranilnice v Banji Luki mesto v Splitu in priznati je treba, da so njih razlogi tehtni. Tako utemeljuje svoj protest s tem, da je v Splitu lastnikov čekovnih računov 300, v Banji Luki pa le 88, v vsej Primorski banovini okoli 1000, v Vrbaski banovini pa komaj 350. Sicer pa je unikum, da se mora primorsko mesto, kakor je Split, še boriti za otvoritev podružnice Poštne hranilnice. Kupčijski duh v Poštni hranilnici je res treba občudovati!

Predsednik Mestne hranilnice v Osijeku Andrija Krbavac je odstopil.

Za guvernerja rumunske Narodne banke je bil imenovan dosedanj podtajnik v ministruv Constatinescu.

Po izkazu češkoslovaške Narodne banke z dne 21. t. m. se je njena zlata podloga znižala (vse števila v milijonih Kč) za 0,5, na 2.692,5, njena devizna in valutna za 14,6 na 111,6, gotovina pa povišala za 9,9 na 244,5. Obtok bankovcev se je znižal za 166,6, na 5.561,4. Zlato in devizno kritje banke se je povišalo od 43,2% v prejšnjem tednu na 43,3% v zadnjem tednu.

Ni izključeno, da pride do devalvacije holandskega goldinarja, kakor je izjavil holandski predsednik Colijns, če bodo Holandi še naprej v tako velikih količinah kupovali tuje valute.

Avstrijska plačilna bilanca bo v letošnjem letu kljub pasivnosti trgovinske bilance aktivna za 50 do 100 milijonov šilingov, in to predvsem zaradi visokih dohodkov Avstrije iz tujkega prometa.

Naš pasivni saldo do Švice je narastel že na 707 tisoč švicarskih frankov, a je od takrat padel na 640.000 šv. frankov.

Gospodarsko stanje kranjskega sreeza

Iz poročila Združenja trgovcev v Kranju na letnem občnem zboru

(Konec.)

Razmere na denarnem trgu se niso niti najmanj popravile, temveč celo poslabšale. Povsod primanjkuje denarja, v tresorjih denarnih zavodov pa leže milijoni golovine neizrabljeni. Obrestna mera se je sicer maksimirala, a je za naše razmere še vedno previsoka. Znašati bi smela za vloge največ 3, za kredite pa največ 5 odstotkov. Zaščite pa so samo še povečale splošno nezaupanje.

Kranjski sreez ne pridela dovolj za domače potrebe in mora uvažati žito in koruzo. Dohodki kmeta zato niso veliki niti tedaj, kadar so cene visoke. Največ nudi kmetu še živinoreja, vendar ne toliko, kolikor potrebuje za svoje vzdrževanje. Celov v časih gospodarske konjunktore je moral kmet dostikrat iskati sredstva za obleko in davke v gozdu. Danes, ko je lesna trgovina slno padla, pa je usahnila tudi ta zadnja rezerva kmeta. Zaščita ni kmetu nič pomagala, tem bolj pa škodovala trgovcu, ki dobi za svoje terjatve samo 1% obresti, za kredite, ki jih uživa, pa mora plačati 10 in več odstotkov.

Lesna trgovina

57% produktivne površine okraja je poraščena z gozdovi, to je 58.218 ha, ki so last okoli 6000 posestnikov. Prirastek na hektar znaša na leto okoli 180.000 kub. m, od katerih se je porabilo za domačo porabo približno 80.000. V povojnih letih pa se je sekalo preveč, to je letno od 250.000 do 300.000 plm. Posledica tega je, da je danes v sreezu pretežno mlado drevje, in sicer do 40 let staro okoli 52%, od 40 do 80 36% in bolj staro 13%. V sreezu je 180 žag venecijank in 16 polnojarmenikov, katerih kapaciteta je seveda mnogo večja od letnega prirastka. Od lesne trgovine so imeli dohodke tako delavci ko kmetje. V zadnjem času pa je trgovina v stalnem padanju. Cene lesa so padle od 1. 1930 za 60% in dobi kmet za 1 plm okroglega mehkega lesa, postavljivega na žago, komaj 80 Din, s čimer je plačano komaj delo. Posebno pa je bila udarjena lesna trgovina zaradi 9 kratnega povišanja italijanske carine in dovoljenih preferenc avstrijskemu lesu. L. 1931 je bilo v kranjskem okraju še 94 lesnih obratov, med temi 33 trgovin, leta 1935 le še 61, med temi 17 trgovin. V škofjeloškem okraju je bilo l. 1931 120 lesnih obratov, med temi 58 trgovin, l. 1935 pa 65 obratov in med temi 32 trgovin. V škofjeloškem okraju so torej padli obrati za 46%, po prometu pa za 72%.

Lesna trgovina zlasti trpi zaradi pomanjkanja dobre organizacije, zaradi kliringov, raznih predpisov, visoke železniške tarife, neugodne trgovinske pogodbe z Italijo ter visokih davkov. Tako obremenjena lesna trgovina se seveda ne more razviti.

Tujski promet

Znatno pomoč pomeni tujski promet, ki je bil v lanskem letu kljub neugodnim vremenskim razmeram zadovoljiv. Ni pa bil finančni efekt tako velik, kakor se je moglo pričakovati z ozirom na večje število tujcev. Kranjski okraj je sicer za tujski promet kakor ustvarjen, toda manjka še polno pogojev za razvit tujski promet. V zadnjih letih se je za razvoj tujkega prometa storilo zelo malo.

Šušmarstvo in privilegiji zadrug uničujejo trgovino

Statistika članstva dokazuje, da pada število trgovcev stalno, zato pa enako stalno raste število šušmarjev. Glavni vzrok je v previsokih davčnih bremenih. Ljudje odjavljajo obrate, a jih potem nadaljujejo brez obrtnega lista. Pri oblastih pa je ogromno število neizvršenih kazenskih razsodb, ker ni mogoče kazni izterjati, politične oblasti pa nimajo kreditov za izvršitev zapornih kazni. Šušmarstvo ostaja tako dejansko nekaznovano.

Poleg šušmarjev ogražajo trgovino krošnjari, ki se vedno bolj množijo. Žalostno je, da so se pripetili tudi primeri, ko so nekateri člani združenja podpirali krošnjarstvo.

Posebno škodo pa povzročajo trgovini privilegiji, ki jih uživajo razne nabavljalne zadrug in konsumi. A tudi državna blagajna ima od teh privilegijev težko škodo. Končno škodujejo trgovini še prodajalne industrijskih podjetij, katerih sta bile predlani samo dve, danes pa jih je že 7.

Končno pa trpi trgovina še zaradi monopola, ki ga uvaja država in tudi banovina. Preje so se v prosti trgovini prodajali šolski zvezki in knjige in razne tiskovine, danes prevzema to trgovino vedno bolj država sama. Tudi razna popravila svojih zgradb izvršujeta država in banovina vedno v večji meri v lastni režiji.

Statistika članstva

Izkazuje koncem leta v kranjskem okraju 461, v škofjeloškem pa 227 članov ali skupno 688 članov, ki so imeli skupno 807 obrtnih listov, od katerih pa niso izvrševali 87. Na področju združenja obratuje 21 podružnic in je nastavljenih 45 poslovodij.

Poročilo združenja v Kranju se zaključuje z ostro obsodbo umazane konkurence, ki se vedno bolj pojavlja v okraju. Nešteto pritožb je, da prodajajo nekateri tudi pod ceno, samo da bi uničili svojega konkurenta. V nekaterih krajih se je ta umazana konkurenca razvila že do te stopnje, da ograža obstoj trgovine in da uničuje dobro ime trgovca. Zato je skrajni čas, da vsi trgovci odločno nastopijo proti tej umazani konkurenci!

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. oktobra ponudbe o dobavi signalnih stekel in obločnih verig. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 2. oktobra ponudbe o dobavi razne železnine (podložne plošče, žebliji, žica, železo).

Direkcija drž. železnice Subotica sprejema do 3. oktobra ponudbe o dobavi električnega materiala.

Dne 4. oktobra bo pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo gumijastega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Nabava 5000 kg bencina. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje drugo pismo licitacijo za dobavo 5000 kg mešanega bencina. Licitacija bo dne 3. oktobra t. l. ob 11. uri v pisarni ekonomskega oddelka, soba št. 42, Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji po Din 10— v pisarni direkcije.

Dne 2. oktobra bo pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 100.000 kg fižola, 52.000 kg riža, 30.000 kg zdroba, 30.000 kg ješprenjčka, 45.000 kg testenin, 51.000 kg masti, 11.000 kg olja, 80.000 kg krompirja, 85.000 kg zelja, 26.000 kg repe, 21.000 kg čebule, 600 kg paprike, 700 kg kave, 800 kg kavnih konzerv, 700 kg praženega ječmena, 130 kg čaja in 60 kg cikorijskega.

Dne 4. oktobra bo pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija za dobavo 70.000 kg fižola, 50.000 kg riža, 50.000 kg testenin, 20.000 kg ješprenjčka, 20.000 kg zdroba in 20.000 kg leče; dne 11. okt. za dobavo raznega železnega materiala; dne 22. oktobra za dobavo jeklenih vrvi; dne 25. oktobra pa za dobavo motorne barke.

Napeljava električne instalacije v poslopju Dravskega intendantskega skladišča v Ljubljani se bo oddala z ofertno licitacijo dne 8. oktobra pri referentu inženjerije Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Pogoji in predračunski elaborat pri komandi.)

Dne 7. oktobra bo pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo 13.200 kg krp za čiščenje, 6200 kg bombaža za čiščenje in 250 kg čistega bombaža.

Pleskanje mostu čez Ljubljanico se odda polom pismenih ponudb, katere je vložiti do 4. oktobra pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogajanja z Madjarsko so končana in je bila nova pogodba že parafirana. Kakor se zatrjuje iz Beograda, bo Madjarska povišala naši državi lesne uvozne kontingente.

Trgovinsko ministristvo demantira, da bi Prizad prodajal pšenico v tujino. V sedanjih kampanji ni Prizad sploh nič izvozil pšenice, temveč nakupljeno zadržal za domače potrebe.

Naš pravi domači izdelek

Slovenija bo letos izvozila okoli 3500 vagonov jabolk. Na splošno je cena boljših jabolk od 1.50 do 2.50 Din. Organizacija prodaje jabolk pa je še zelo slabo izvedena in zato nimajo naši sadjarji onega dobička, ki bi ga mogli imeti. Spekulantom še vedno cvete kupčija.

Perutnina se sme odslej pošiljati v Italijo tudi skozi Jesenice in Podbrdo in ne samo skozi Rakek in Sušak, kakor je bilo določeno doslej.

Svoboden uvoz krme je dovolila madjarska vlada, ker primanjkuje Madjarski zaradi suše krma.

Doma in po svetu

Občinski svet v Mariboru je razpuščen ter sta imenovana za župana dr. Juvan, za podžupana pa bivši poslanec Žebot.

Ministrski svet je odobril za zboljšanje železniškega prometa kredit 12.296.805 Din. Od tega kredita je namenjeno za področje ljubljanske železniške direkcije 1.217.107 Din.

Za kasacijskega svetnika pri stolu sedmorice v Zagrebu v višjem položaju je imenovan dosedanj predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani Ivan Vrančič, ki uživa v vseh naših pravnih krogih najlepši sloves.

Za predsednika apelacijskega sodišča v Ljubljani je bil imenovan dr. Vladimir Golja, ki je bil do l. 1932 podpredsednik tega sodišča, nato pa imenovan k stolu sedmorice v Zagrebu za kasacijskega sodnika.

Vpokojen je finančni direktor v Sarajevu in bivši finančni direktor v Ljubljani dr. Ljudevit Valjavec.

V premogovniku Rtnju v Srbiji je bila velika eksplozija in je bilo 12 rudarjev ubitih, 23 pa ranjenih. Med ubitimi je 9 Slovencev. Kdaj se bo že napravil red v južnih rudnikih, kdaj bo že konec tamonjih zaničnih razmer!

Nemške dijake so na poti v Peč napadli komunistično orientirani jugoslovanski dijaki, ker da so fašisti. Neki dijak Petrovič, ki je spremljal nemške dijake, jih je hotel braniti in je ustrelil proti napadalcem. Po nesreči pa se mu je kesneje sprožil revolver ter je zadel v trebuh nekega nemškega dijaka ter ga nevarno ranil. Dijaki-napadaleci so bili aretirani.

Nad 60 brivskih pomočnikov je odprlo v Splitu časoslovo brivnico, v kateri brijejo za en dinar, strižejo pa za dva dinarja.

V Sarajevu so ustanovili neki od filozofije bolni dijaki klub samomorilcev. Na dan 75 letnice smrti nemškega filozofa Schopenhauera je izvršil neki član tega bolnega kluba kot prvi samomor.

Sladkorna kampanja se je začela v Osijeku. Tvornica sladkorja v Belju bo predelala 10.000 vagonov sladkorne repe. V tvornici se dela v treh izmenah. Vsem je zaposlenih 900 delavcev. Tvornica bo letos izdelovala tudi sladkor v kockah, ker je rafinerija popolnoma gotova.

Proračun Društva narodov je bil skrčen za 7 odstotkov, vendar pa so ostale plače uradnikov nezmanjšane.

Anglija je zasedla francoski neobljudeni otok Šejk el Said ob vходу v morsko ožino Bab el Mandeb. Angleži bodo otok utrdili, ker morejo z otoka obstreljevati italijansko Eritrejo. Francozi so izjavili, da jih niti najmanj ne vznemirja, ker so Angleži zasedli ta otok, ki je sicer v karti vrisan kot francoski, na katerega pa so Francozi izgubili vsako pravico, ker že leta ni nihče bival na otoku.

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

Ženevske menične konvencije**B. Najvažnejše novote v ženevskem enotnem meničnem zakonu.**

Prvi del.

I. Izdaja in oblika trasirane menice.

1. Člen 4. (naš § 4.). Izpuščen je izraz »domicilovana trasirana menica«; zaradi tega je spremenjena tudi redakcija nekaterih drugih določb, ki se tičejo domicilovane menice. To se je zgodilo zato, ker pojem domicilovane menice ni v vseh državah isti; da izraz ne bi motil, so ga raje izpustili, stvarne spremembe ni.

2. Člen 5. (§ 5.). Če je v menici vpoglednici ali popoglednici določeno, da naj se menična vsota obrestuje, ni pa določena obrestna mera, veljajo po našem zakonu 6% obresti, po EMZ pa bo vedno treba izrečno označiti obrestno mero, sicer velja, da se menična vsota sploh ne obrestuje.

3. Člen 7. (§§ 7. in 68.). V §§ 7. in 68. našega meničnega zakona je izraženo načelo medsebojne neodvisnosti meničnih zavez: če je kak podpis ponarejen ali če ga je dal kdo, ki ni sposoben za menično zavezo (maloleten, preklican), so vseeno veljavni pristni podpisi sposobnih oseb. Člen 7. EMZ spaja §§ 7. in 68. in dodaja, da medsebojna neodvisnost velja tudi takrat, kadar je na menici kot podpis zapisano ime povsem izmišljene osebe ali ko so na nji podpisi, ki iz drugega razloga niso obvezni (n. pr. goli podpis trasata-akceptanta na hrblu menice, podpis z imenom pooblastitelja, ki ga je dal namišljeni pooblaščenec). Ta dodatek stvarno ne pomeni nič novega, isto je veljalo že doslej, dasi ni bilo izrečno rečeno v zakonu.

4. Člen 8. (§ 8.). Tu imamo dve dokaj važni spre-

membi. a) § 8., odst. 2, drugi stavek, je trditelno rešil vprašanje, ali je pri prekoračitvi pooblastila poleg zastopnika menično zavezana, seveda v obsegu pooblastila, tudi zastopana oseba (n. pr. pooblastilo za 5000 Din, pooblaščenec podpiše menico za 10.000 Din, on je menično zavezan za 10.000 Din, poleg njega pa tudi pooblastitelj za 5000 Din — seveda oba skupaj samo za 10.000 Din). Te določbe, ki jo je naš zakon dodal haškemu reglemanu v pojasnilo, EMZ nima. Po mojem mnenju stvar zato ne bo drugačna. — b) Naš zakon ne rešuje vprašanja, ali namišljeni zastopnik (ali zastopnik, ki je prekoračil svojo moč), ki je moral plačati menico, s tem dobi kake menične pravice zoper osebe, ki so ali bi bile menično zavezane zastopani osebi, ko bi bila moč zastopanja res dana tako, kakor bi bilo po menici misliti, da je. EMZ določa, da tak zastopnik dobi tiste pravice, katere bi bila imela zastopana oseba. Ni jasno rečeno, ali dobi samostojne (originarne) pravice ali samo tiste in take, kakor bi jih bila imela zastopana oseba. N. pr. trasant bi bil zastopani osebi lahko prigovarjal pobotanje; ali ga more tudi namišljenemu zastopniku? Po besedilu zakona bo treba reči, da lahko. To bi tudi ustrezalo pravičnosti: ali naj trasant izgubi svoj prigovor, ker se je nekako vrnil zastopnik? Vendar velja priznati, da stvar ni povsem gotova.

5. Člen 10. (§ 16., odst. 2). Haški regleman ni govoril o slepi (blanko-) menici. Naš zakon je v § 16., odst. 2, torej v zvezi z določbo o omejitvi prigovorov zoper menični zahtevek, v načelu prevzel določbo bivšega avstrijskega prava o blanko-menici. Na konferenci v Ženevi je prodrli misel, da velja blanko-menico urediti z EMZ. Tako je nastal člen 10. Kakor naš zakon, tako tudi člen 10. blanko-menice ne ureja izjerno, vendar pa bo s tem, da jo ureja vsaj delno, tudi v onih državah, ki je doslej niso poznale, priznana, čim prevzemo EMZ ne da bi se poslužile rezerve, ki dopušča, da se člen 10. ne prevzame.

Kar se tiče same ureditve slepe menice, bo nekoliko drugačna kot je bila doslej.

a) Poštenemu imetniku pravilno in popolnoma izpolnjene menice sedaj ni moči prigovarjati, da listina v trenutku, ko je bila nanjo postavljena kaka menična izjava (prejšen podpis), ni bila popolna menica. »Nepošten« v tem smislu je zlasti tisti, ki je pridobil že izpolnjeno menico vedoč, da je listina izpolnjena zoper sporazum o izpolnitvi, bodisi da ni bila izpolnjena tako, kakor je bilo dogovorjeno, bodisi po kom drugem kot onem, ki naj bi jo bil izpolnil. V tem primeru torej šele dejanska vednost izključuje poštenost, ni pa pridobitev izpolnjene menice dolžan preiskovati, ali je upravičena oseba izpolnila menico in ali je menica po vsebini izpolnjena v skladu z dogovorom. Nepošten pa je seveda tudi tisti, ki sam izpolni menico, dasi po sporazumu ne bi smel, ali jo sam izpolni drugače, kakor bi po dogovoru smel. V tem primeru moramo reči, da niti ni treba naravnost vedeti, da ne smem jaz izpolniti menice ali da je ne izpolnjujem po dogovoru. Moja dolžnost je, da se kot previden poslovni človek prepričam, ali je kaj dogovora v omenjenih dveh pogledih. Saj si moram, ko pridobim nepopolno menico, kot pamefen človek misliti, da je morda bilo kaj dogovorjeno v enem ali drugem pogledu. Če opustim to previdnost, dasi bi jo bil lahko uporabil, ravnaj z veliko nemarnostjo, in če res kaj zagrešim zoper dogovor, za katerega se nisem pobrigal, sem »nepošten«. Po novem zakonu pa bo tudi v prvem primeru že sama velika nemarnost izključevala poštenje in bo pri pridobitvi slepe menice treba ravnati še previdneje kot doslej. Seveda bo stvarno prav težko dokazati, da je človek, ki je pridobil že — zoper dogovor — izpolnjeno menico, vedel ali da bi bil, s primerno pažnjo, lahko zvedel, da menica ni bila izpolnjena po dogovoru.

(Se nadaljuje.)

Tržna poročila**LJUBLJANSKI TRG**

Zadnji tržni dan v sredo je bil srednje živahen. Posebno mnogo je bilo na trgu sadja. »Belokrajinsko grozdje«, ki pa je dejansko iz Savske banovine, je bilo po 4 Din, smederevsko po 5 Din. Hruške so bile po 2 do 8 Din, jabolka po 1 do 5 Din, češplje po 3 do 4, paradižniki po 2.50 do 3, kumarice za vlaganje po 4 Din 100 kumaric, jurčki po 2 do 5 Din merica, druge go-be po 2 Din liter, brusnice so se zopet podražile in so se prodajale že po 12 Din liter.

Na mesnem trgu so ostale cene v glavnem neizpremenjene.

Mariborski trg

Na trg, dne 24. septembra je bilo prignanih 13 konj, 18 bikov, 122 volov, 418 krav in 12 telet; skupaj 583 glav živine.

Cene so bile te (za kg žive teže): debeli voli od 2.75 do 3 Din, poldebili voli od 2.25 do 2.50 Din, plemenski voli od 2 do 2.90 Din, biki za klanje od 2 do 2.50 Din, klavne krave debele od 2 do 2.75 Din, plemenske krave od 1.50 do 2 Din, krave za klobasarje od 1 do 1.25 Din, molzne krave od 2.25 do 2.50 Din, breje krave od 2.25

do 2.50 Din, mlada živina od 2.50 do 2.80 Din, teleta od 3 do 4 Din. Prodanih je bilo 347 komadov.

Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din; meso od bikov, krav, telic 1 kg 4—6 Din; telečje meso I. vrste 1 kg 8—10, II. vste 4—6 dinarjev; svinjsko meso sveže 1 kg 8—12 dinarjev.

Zagrebski tedenski sejem

Prigon je bil zaradi slabšega vremena manjši in tudi kupčija manj živahna. Notirale so te cene: biki po 1.75 do 2.25, krave za klanje po 1.75 do 2.50, za klobase po 1.25 do 2, junice za mesarje po 2 do 4, junice za rejo po 600 do 800 Din za živali, voli I. vrste po 3.50 do 4.50, II. vrste po 3 do 3.50, bosanski po 1.75 do 3, junci po 2.50 do 4, živa teleta po 3.50 do 4.50, zaklana po 5 do 6, špeharji po 7.50 do 8, pršutarji po 5. do 7.50, sremski prešiči po 7.50 do 8, zaklani prešiči po 10.50, pujsi do 1 leta po 9.50 za kg, vsak pujsk pa po 40 do 80 Din, konji so v ceni zelo padli in so bili po: lahki po 3 do 4 tisoč par, srednji po 3500 do 5000 in težki po 5000 do 6500 Din par, žrebata so bila po 4 do 7 sto (lahka) ter težka po 8 do 1100 Din za žival. Konji za klanje so bili po 0.50 do 1.25 za kilogram.

Detelja je bila po 90 do 100, otava po 80 do 90, seno po 65, do 90, slama za steljo po 30 do 35 Din za 100 kg.

Dobra letina vina

Občinska uprava Benkovač (srez Benkovač) opozarja zainteresirane, da bo na področju občine letos rekordna letina vina in da se računa, da bo samo na področju te občine letos nad 80.000 hl. Kot najbližje luke pridejo v poštev Biograd, Pakoštanec, Novi grad, Pirovac. Ker bo kvaliteta vina prvovrstna in bodo tudi cene radi velikih količin nizke, opozarja občina vse zainteresirane, naj bi zahtevali ponudbe. Informacije daje občina Benkovačka, srez Benkovač.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 29. sept. 7.30: O svinjereji (Zupanc Martin) — 8.00: Čas, poročila, spored — 8.15: Revija naših harmonikarjev — 10.00: Versko predavanje (p. Valerian Učak) — 10.15: Prenos cerkvene glasbe — 11.00: 1. Pevski dueti za sopran in alt, pojeta gđ. Nuša Kristanova in Vida Rudolfova — 2. Radijski orkester — 12.00: Čas, obvestila, spored — 12.15: Radijski orkester — 16.00: Citraški orkester na ploščah — 16.15: Gospodinjska ura: O sadju (gđ.

Travnova) — 16.30 Operetni zvoki. Izvajata gđ. Cankarjeva in g. Banovec — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Čas, vreme, poročila — 20.15: Poslušajmo zdaj Maribor! Izvajajo: septet bratov Živko in tenorist Živko Avgust, vmes nastop odseka malih harmonikarjev podmladka Rdečega križa — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski jazz.

Ponedeljek, dne 30. sept. 12.00: Baletna godba na ploščah — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Rumunski zvoki na ploščah — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 18.20: Operne overtire na ploščah — 18.40: Načrt naše opere za sezono 1935/36 (ravnatelj Mirko Polič) — 19.00: Čas: vreme, poročila — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Radijski orkester — 21.15: Koloraturne pesmi in arije poje gđ. Majda Lovšetova — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Stev. 9761/II.

NABAVA.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 9. oktobra 1935 nabavo 800 m³ jamskega lesa. Pogoji se dobijo pri podpisani. Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 23. septembra 1935.

Za vse naše vloge in obveze jamči z vsem premoženjem in vsoto davčno močjo Dravska banovina

KDOR VARČUJE SIVIH LAS SE OBVARUJE

HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE

Trgovci in industrijci!
Trgovski list
se priporoča za inseriranje!

KLIZETE
vseh vrst po fotografijah ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIZARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

LOVRO ROZMAN

Telefon 29-97

Specijalna delavnica tehtnic, uteži in drugih meril

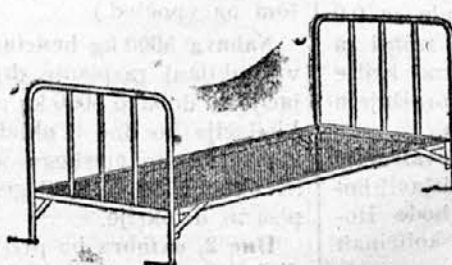
LJUBLJANA Pred prutami 5

- Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
- izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi
Ljubljana

Gregorčičeva ul. št. 17 c.

Telefon 22-67

STRGULEC PAVEL

Prva ljubljanska izdelovalnica vseh vrst železnih postelj in žičnih posteljnih vložkov

LJUBLJANA

Gospodarska cesta 13 (Kolizej)

Naročajte „Trgovski list“!